

Številka: 007-147/2021-2550-40

Datum: 25. 4. 2022

PRIPOMBE IN PREDLOGI – JAVNA RAZPRAVA V ZVEZI Z OSNUTKOM OPERATIVNEGA PROGRAMA OSKRBE S PITNO VODO ZA OBDOBJE OD 2022 DO 2027

Občina Loški Potok

V osnutku Operativnega programa oskrbe s pitno vodo za obdobje od 2022 do 2027 je pod točko »14.1 VARSTVO ZAJETIJ ZA PITNO VODO PRED ONESNAŽENJEM« zapisano: »CILJ Zajetja, ki so namenjena oskrbi s pitno vodo so zavarovana pred onesnaženjem. UKREPI Ukrep 1: Določitev vodovarstvenih območij (VVO) za vsa vodna telesa, ki se uporabljajo za odvzem ali so namenjena za oskrbo s pitno vodo. Strošek ukrepa je ocenjen na 1.500.000 EUR.« S takim pristopom do varovanja vodnih virov se nikakor ne morem strinjati. Le z določitvijo vodovarstvenih območij in ukrepov še nismo rešili varovanja vodnih virov. Pred kratkim smo dobili na občino Osnutek Uredbe o vodovarstvenih območjih za javno oskrbo s pitno vodo v občini Loški Potok. Na našem območju so varovalni pasovi za vodne vire vsaj petih občin, kar 97% občine je v ožjem območju varovanja. Predpisani standardi varovanja, na katerih temeljijo ukrepi so nerealni, mnogo predragi, nekatere je nemogoče izvajati. Glede na to, da je zakonodajalec v 4. členu ZVO-1 opredelil, da je »upravljanje z vodami v pristojnosti države«, je pristojnost varovanja vodnih virov prenesena na državo. To pa ne pomeni le sprejem predpisa, pač pa tudi financiranje izvajanja le tega. Zgolj za ukrep izgradnje lovilcev olj na javnih cestah in parkiriščih predstavljajo za Občino Loški Potok strošek v višini vsaj 3.000.000€, poleg tega je potrebno opredeliti tudi letno vzdrževanje. Pričakovati, da bo to izvajala naša občina s proračunom 1.700.000€ je nerealno. Torej strošek ukrepa je ob takem načinu določanja vodovarstvenih pasov nerealen, mnogo prenizek. V operativnem programu bi moral biti opredeljen tudi finančni vidik izvajanja predpisanih vodovarstvenih ukrepov.

PRIPOMBA NI UPOŠTEVANA

Zajetja za pitno vodo pred onesnaženjem se lahko varuje na različne načine. Operativni program oskrbe s pitno vodo ni namenjen predstavljanju vseh načinov in oceni vseh stroškov, ki bi pri tem lahko nastali, kot tudi ne zagotavljanju vseh potrebnih sredstev, ki jih potrebujejo posamezni subjekti za izpolnjevanje svojih obveznosti. Omenjeni stroški se nanašajo na osnutek Uredbe o vodovarstvenih območjih za javno oskrbo s pitno vodo v občini Loški Potok, zato jih je potrebno reševati v okviru tega postopka. Pri pripravi operativnega programa je bilo ocenjeno, da je ključna naloga naslednjega šestletnega obdobja, določitev vodovarstvenih območij kot to določa Zakon o vodah, saj na tem področju prihaja do številnih in večletnih zaostankov. Strošek je ocenjen zgolj za izvedbo tega konkretnega ukrepa.

Občina Borovnica

Prosimo vas, da v Priloga 1: Seznam območij poselitve za oskrbo s pitno vodo popravite ime območja poselitve in sicer z ID 16446. Gre namreč za vodovod Borovnica v občini Borovnica. Območje poselitve Goričica pod Krimom 2 se nahaja v občini Brezovica in nima nobene povezave z vodovodom v Borovnici.

PRIPOMBA JE UPOŠTEVANA

Kljub temu, da je bila navedena napačna ID številka območja poselitve (ID 16446 se nanaša na ime območja poselitve ZGORNJA SENARSKA, ki je v občini Sveta Trojica v Slovenskih goricah) je bila pripomba preverjena. ID in imena območij poselitve so bila določena v skladu z metodologijo, ki je opisana v poglavju 6. Podrobnejša določitev območij poselitve za oskrbo s pitno vodo. Kljub metodologiji je bila pripomba upoštevana, imena območij poselitve pa spremenjena kot sledi: ID 60331 Borovnica 1, ID 60240 Borovnica 3 in 16466 Borovnica 2.

Skupnost občin Slovenije

Skupnost občin Slovenije je znotraj organov in delovnih teles obravnavala Operativni program za oskrbo s pitno vodo za obdobje od 2022 do 2027 in sprejela naslednje mnenje: • Komisija SOS za gospodarske javne službe je pregledala predlog operativnega programa za pitno vodo za obdobje 2022 do 2027 in ga s strokovnega vidika podpira. Ne glede na to je po mnenju komisije bistvenega pomena, da so v operativnem programu jasno opredeljeni finančni viri, glede na izkazane potrebe.

Obrazložitev:

Komisija je pregledala predlog operativnega programa in ga ocenjuje iz strokovnega vidika kot kvalitetnega. Vendar je ključnega pomena, da so občinam na razpolago znani finančni viri, glede na to, da same ne razpolagajo s finančnimi rezervami za tako obsežne in finančno zahtevne projekte. Po oceni pripravljavca naj bi namreč potrebe zajemale 621,7 mio € sredstev, medtem ko osnutek OP doslej navaja zgolj nekaj finančnih virov, in sicer: - iz Priloge k predlogu izvedbenega sklepa Sveta o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Slovenijo za namen zmanjševanja vodnih izgub - na voljo bo 33,7 mio. € nepovratnih sredstev in 20 mio € povratnih (torej zgolj 53,7 mio. € skupaj), - iz naslova EU kohezijske politike za obdobje 2021 – 2027 - alokacija še ni določena, - iz Sklada za vode - vir ni opredeljen. Po mnenju Skupnosti občin Slovenije potrebujejo slovenske lokalne skupnosti jasno zavezo Ministrstva za okolje in prostor, da bodo ciljem in pričakovanjem po investicijah vodovodne sisteme sledila tudi ustrezna finančna sredstva.

PRIPOMBA JE DELNO UPOŠTEVANA

V operativnem programu so navedeni naslednji finančni viri, ki so predvideni za izvedbo operativnega programa in sicer: sredstva evropske kohezijske politike, sredstva Mehanizma za okrevanje in odpornost, sredstva državnega proračuna, sredstva Sklada za vode, sredstva občinskih proračunov in druga sredstva drugih projektov (Interreg, CRP). V 15. poglavju so v tabeli št. 30 posamezni finančni viri tudi ocenjeni.

Operativni program je namenjen pregledu stanja na področju oskrbe s pitno vodo in ključnim nalogam, ki bi jih bilo potrebno izvesti v naslednjem šestletnem obdobju, da bi se oskrba s pitno vodo izvajala v skladu s predpisi in, da bi se njena izvedba še izboljšala. Kot je razvidno iz operativnega programa, se največ ocenjenih stroškov nanaša na zmanjševanje vodnih izgub, čemur bo, tudi glede na usmeritve EU, v naslednjem obdobju potrebno nameniti posebno pozornost. Ministrstvo za okolje in prostor se zaveda, da gre za velik finančni zalogaj, ki pa izhaja iz ocene stroškov, ki temeljijo na dejanskem stanju. Glede navedbe, da morajo biti občinam na razpolago znani finančni viri, saj same ne razpolagajo s finančnimi rezervami za tako obsežne in finančno zahtevne projekte je potrebno pojasniti, da se je v letih 2013 do 2018 na ravni Slovenije za investicije v oskrbo z vodo vložilo 606 mio EUR, kar sovpada z ocenjenimi

stroški tega operativnega programa. Ministrstvo za okolje in prostor bo poizkušalo zagotoviti čim več EU sredstev tudi na podlagi ocene stroškov tega operativnega programa, kljub temu pa pričakuje, da se bodo sredstva, pridobljena v okviru izvajanja storitev javne službe oskrbe s pitno vodo na podlagi Uredbe o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja namensko porabljala za investicije in investicijsko vzdrževanje na področju oskrbe s pitno vodo.

Konkretne pripombe:

- V poglavju št. 6 Podrobnejša določitev območij poselitve za oskrbo s pitno vodo je v prvem odstavku navedeno, da je v skladu z Uredbo o oskrbi s pitno vodo določeno, da mora biti z javnim vodovodom opremljeno območje poselitve s 50 ali več prebivalci s stalnim prebivališčem in z gostoto večjo od pet prebivalcev s stalnim prebivališčem na hektar. Pripombo dajemo na število prebivalcev s stalnim prebivališčem na hektar in predlagamo, da se to število zniža. Veliko občin ima manjšo gostoto poseljenosti po hribovitih predelih in zaradi določitve mejnega števila prebivalcev ne more koristiti EU sredstev. Zaradi tega bodo te občine ponovno izpadle iz sofinanciranja kot se je to zgodilo že v preteklosti. Zato menimo, da bi bilo potrebno upoštevati tudi drugi odstavek 9. člena Uredbe o oskrbi s pitno vodo, ki določa opremljenost z javnim vodovodom, četudi gre območje poselitve z manj kot 50 prebivalci in nižjo gostoto poselitve. V kolikor mejnega števila ni možno spremeniti, pozivamo pripravljavca, da zagotovi občinam v takšnih primerih druge finančne vire.

PRIPOMBA NI UPOŠTEVANA

Operativni program ne določa kriterijev za opremljanje območij poselitve z javnim vodovodom, saj je obveznost opremljanja določena s predpisi (tudi na območjih z manjšim številom prebivalcev in manjšo gostoto poselitve, v kolikor so izpolnjeni predpisani pogoji). V skladu z navedenim, v operativnem programu ni mogoče spreminjati števila prebivalcev in gostote poselitve, kot to določa prvi odstavek 9. člena Uredbe o oskrbi s pitno vodo. Operativni program oskrbe s pitno vodo za obdobje od 2022 do 2027 je pripravljen v skladu s 13. členom Uredbe o oskrbi s pitno vodo, ki v 4. točki prvega odstavka tega člena določa, da gre za podrobnejšo določitev območij poselitve iz prvega odstavka 9. člena te uredbe (v operativnem programu poglavje 6. Podrobnejša določitev območij poselitve za oskrbo s pitno vodo). Prav tako operativni program ne določa pogojev, pod katerimi se bodo občine lahko prijavljale na razpise oziroma kandidirale za dodelitev državnih, EU ali katerih koli sredstev, prav tako pa teh sredstev tudi ne dodeljuje. Pogoji dodelitve sredstev konkretnim projektom so stvar posameznega razpisa oziroma temu namenjenega programa.

Glede na posredovane pripombe občin, predvsem v delu, ki se nanaša na zagotovitev finančnih virov, pa tudi z vidika javne predstavitve Operativnega programa za oskrbo s pitno vodo za obdobje od 2022 do 2027 vsem lokalnim skupnostim vas vabimo, da v organizaciji SOS izvedete predstavitev tega dokumenta. Predlagamo spletno izvedbo v organizaciji SOS na termine 3. 11. 2021 ali 4. 11. 2021 ali 9. 11. 2021. Vljudno naprošamo za povratne informacije, da čim prej pristopimo k napovedi izvedbe dogodka.

PREDLOG JE UPOŠTEVAN

Predstavitve Operativnega programa oskrbe s pitno vodo za obdobje od 2022 do 2027 je bila za lokalne skupnosti organizirana dne 20. 1. 2022.

Gospodarska zbornica Slovenije

16. 9. 2021 je bil v javno razpravo objavljen osnutek Operativnega programa oskrbe s pitno vodo za obdobje od 2022 do 2027. V okviru Zbornice komunalnega gospodarstva smo osnutek pregledali in nanj vsebinskih pripomb nimamo. Končni cilj glede zmanjševanja vodnih izgub (ILI 1,5 oziroma 20%

za javne vodovode, ki oskrbujejo manj kot 5.000 prebivalcev) je izjemno ambiciozen in bo za njegovo doseganje potrebno zagotoviti znatna finančna sredstva, ki po našem mnenju presegajo zmožnosti, ki jih imajo lastniki javne vodovodne infrastrukture torej občine. Zato apeliramo, da na državnem nivoju (EU skladu, državni proračun in skladi) zagotovite ustrezne možnosti za pridobitev finančnih sredstev za zmanjševanje vodnih izgub v naslednjem programskem obdobju.

PRIPOMBA JE DELNO UPOŠTEVANA

V operativnem programu so navedeni naslednji finančni viri, ki so predvideni za izvedbo operativnega programa in sicer: sredstva evropske kohezijske politike, sredstva Mehanizma za okrevanje in odpornost, sredstva državnega proračuna, sredstva Sklada za vode, sredstva občinskih proračunov in druga sredstva drugih projektov (Interreg, CRP). V 15. poglavju so v tabeli št. 30 posamezni finančni viri tudi ocenjeni.

Operativni program je namenjen pregledu stanja na področju oskrbe s pitno vodo in ključnim nalogam, ki bi jih bilo potrebno izvesti v naslednjem šestletnem obdobju, da bi se oskrba s pitno vodo izvajala v skladu s predpisi in, da bi se njena izvedba še izboljšala. Kot je razvidno iz operativnega programa, se največ ocenjenih stroškov nanaša na zmanjševanje vodnih izgub, čemur bo, tudi glede na usmeritve EU, v naslednjem obdobju potrebno nameniti posebno pozornost. Ministrstvo za okolje in prostor se zaveda, da gre za velik finančni zalogaj, ki pa izhaja iz ocene stroškov, ki temeljijo na dejanskem stanju. Glede navedbe, da morajo biti občinam zagotovljene ustrezne možnosti za pridobitev finančnih sredstev za zmanjševanje vodnih izgub v naslednjem programskem obdobju je potrebno pojasniti, da se je v letih 2013 do 2018 na ravni Slovenije za investicije v oskrbo z vodo vložilo 606 mio EUR, kar sovпада z ocenjenimi stroški tega operativnega programa. Ministrstvo za okolje in prostor bo poizkušalo zagotoviti čim več EU sredstev tudi na podlagi ocene stroškov tega operativnega programa, kljub temu pa pričakuje, da se bodo sredstva, pridobljena v okviru izvajanja storitev javne službe oskrbe s pitno vodo na podlagi Uredbe o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja namensko porabljala za investicije in investicijsko vzdrževanje na področju oskrbe s pitno vodo.

Geološki zavod Slovenije

Na Geološkem zavodu Slovenije smo pripravili naslednje pisne predloge in priporočila, ki se nanašajo na predlagane ukrepe:

1. Varstvo zajetij za pitno vodo pred onesnaženjem

Določitev vodovarstvenih območij (VVO) za vsa vodna telesa, ki se uporabljajo za odvzem ali so namenjena za oskrbo s pitno vodo: Analiza stanja o izdanih uredbah o vodovarstvenih območjih po letih je pokazala, da je bilo v skoraj šestnajstih letih izdanih 15 uredb o vodovarstvenih območjih in 23 njihovih sprememb. Večina uredb je bila izdana med leti 2006 in 2015, v kasnejših letih pa je bila v povprečju izdana manj kot ena osnovna uredba na leto. Med drugim je tudi navedeno, da za 928 zajetij z veljavnim vodnim dovoljenjem, iz katerih se oskrba s pitno vodo izvaja v okviru gospodarske javne službe, strokovne podlage za pripravo akta o varovanju niso izdelane. Dejstvo je, da so postopki sprejemanja Uredb dolgotrajni in lahko trajajo tudi več let, če gre za zahtevnejše usklajevanje OPN in OPPN z Uredbo o VVO. Za povečanje učinkovitosti postopkov sprejemanja Uredb in optimizacije VVO predlagamo ukrepe: 1. po potrebi kadrovska okrepitev, oziroma povezava med sektorji za vodenje več postopkov hkrati, 2. določitev kriterijev za prednostni seznam vodnih virov za vpeljavo državne Uredbe (napajalna zaledja, ki se raztezajo preko več občinskih mej, zaledja, ki so gosto poseljena (po gostoti poselitve, cest, dejavnosti), zaledja s starimi bremenami ali z zahtevnim prilagajanjem obstoječih dejavnosti na sodobne standarde, zaledja, ki zahtevajo tesno sodelovanje med kmetijstvom in vodarstvom, zaledja, z zajetji občutljivimi na podnebne spremembe, predvsem suše, zaledja, kjer obstoječe varovanja ne zadošča in se kakovost vode slabša, ipd., 3. priprava akcijskega načrta za

pripravo Uredb v naslednjem 6 letnem obdobju, 4. analiza dobrih praks in navodila ter priporočila za pripravo strokovnih podlag za določanje VVO po Pravilniku (v sodelovanju s SKIAH in IZS).

PREDLOG NI UPOŠTEVAN

Na kakšen način bo povečana učinkovitost postopkov sprejemanja uredb o vodovarstvenih območjih ni stvar tega operativnega programa.

Sanirajo se 3 potencialno onesnažena območja, ki se nahajajo na območju zajetja znotraj vodovarstvenih območij: Iz baze potencialno onesnaženih območij (POO, 2021) izhaja, da se na vodovarstvenih območjih (državnih in občinskih) nahaja 124 potencialno onesnaženih območij, od skupno 532. Glavna vira onesnaženja na vodovarstvenih območjih sta odlaganje in nasipanje različnih odpadkov in materialov ter rudarjenje, pridobivanje mineralnih surovin. Navedeno je, da se tri potencialno onesnažena območja na območju zajetja znotraj vodovarstvenih območij nahajajo v Osrednjeslovenski regiji, njihova skupna površina pa znaša 15,54 ha. Prav tako se v Osrednjeslovenski regiji nahajajo štiri potencialno onesnažena območja na VVO I, s skupno površino 50,35 ha. Iz zapisanega ni jasno ali se navedeni površini seštevata ali se izključujeta? Prav tako se postavlja vprašanje, kaj pomeni »na območju zajetja«? Je mišljeno znotraj varovanega območja zajetja z ograjo (VVO 0), kot je »območje zajetja« opredeljeno v Pravilniku o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja? Iz Tabele 23 je razvidno, da predstavlja kmetijstvo glavni vir onesnaženja za 14 potencialno onesnaženih območij, ki se nahajajo na vodovarstvenem območju. Lokacije le teh niso poznane. V okviru Načrta upravljanja z vodami za obdobje 2016 — 2021 so bila opredeljena tri kritična območja podzemne vode in sicer znotraj vodnih teles Murska kotlina, Savinjska kotlina in Dravska kotlina, glede na povišane koncentracije nitrata v podzemni vodi (nad 50 mg/L). Predlagamo, da se potencialno onesnažena območja za sanacijo izberejo na navedenih treh kritičnih območjih, ki so bili določeni v okviru NUV II.

PREDLOG NI UPOŠTEVAN

V bazi potencialno onesnaženih območij se potencialno onesnažena območja na vodovarstvenih območjih na državni ravni vodijo po kategorijah: območje zajetja, VVO I, VVO II, VVO IIA, VVO IIB, VVO III, VVO IIIA in VVO IIIB. Za vsako kategorijo se vodi svoja površina. Načrt upravljanja voda se nanaša na obdobje 2016 – 2021, tako da za vsebino tega operativnega programa ni več relevanten. Ukrep je bil pripravljen na osnovi najnovjših podatkov (julij 2021), ki se vodijo o potencialno onesnaženih območjih, v sodelovanju s Sektorjem za ravnanje z odpadki, ki je pristojen za to področje.

2. Monitoring kakovosti podzemne vode oziroma površinske vode, ki se uporablja za oskrbo s pitno vodo

V okviru tega ukrepa je predviden opis monitoringa vodnih teles podzemnih voda, ki med drugim vključuje prikaz mreže merilnih mest, opis elementov kakovosti in pogostosti za nadzorni in operativni monitoring ter prikaz količinskega in kemijskega stanja vodnih teles podzemnih voda, kar je predmet Načrta upravljanja voda. Navedeno je tudi, da morajo biti okoljski cilji, ki zajemajo cilje v zvezi z varstvom voda, in cilji v zvezi z urejanjem in rabo voda, oblikovani na podlagi standardov kakovosti okolja tako, da se zagotovi zlasti preprečitev poslabšanja stanja in doseganje dobrega stanja vseh vodnih teles. Predlagamo, da se v obdobju tega OP za vodna telesa podzemne vode in vodna telesa površinske vode, ki so varovana za oskrbo s pitno vodo, določijo strožji okoljski cilji. Podrobnejši cilji se določijo za zmanjšanje koncentracij snovi, ki so v pitni vodi kot posledica človekovih vplivov, za zmanjšanje števila pojavov teh snovi ter zmanjšanje deleža izpadov oskrbe. Predlagamo, da se v tem obdobju vpelje ukrepe sanacije za vse podzemne vode, zaradi katerih je stanje od nje odvisne površinske vode slabo ali se slabša. S tem se bo tudi izboljšala kakovost podzemne vode v zaledjih za oskrbo s pitno vodo, še posebej v kraških vodonosnikih.

PREDLOG NI UPOŠTEVAN

Sanacija podzemnih voda ni stvar tega operativnega programa. Kot navedeno, bo analiza monitoringa pripravljena v sklopu priprave Načrta upravljanja voda.

3. Zmanjšanje vodnih izgub v javnih vodovodih

Obnova cevovodov na javnem vodovodu: Sistematična obnova cevovodov (primarnih in sekundarnih) je ključnega pomena za zmanjšanje vodnih izgub, saj se zaradi starosti in neustreznih lastnosti materialov pojavljajo številne okvare. Razlogi za obnovo javnega vodovoda so poleg velike dotrajanosti tudi v pod dimenzioniranosti sistema. V osnutku operativnega programa za obdobje 2022 – 2027 je navedeno, da bi bilo potrebno do konca leta 2027 obnoviti 25% vseh cevi v javnem vodovodnem omrežju. Predlagamo, da se kot ukrep vključi tudi preverjanje staranja vodnjakov, zajetij oziroma drugih objektov za pridobivanje vode.

PREDLOG NI UPOŠTEVAN

Obveznosti občin in izvajalcev javne službe oskrbe s pitno vodo so določene s predpisi. V operativnem programu je glede zmanjšanja vodnih izgub določen cilj, in sicer za javne vodovode, ki oskrbujejo 5.000 ali več prebivalcev ter za javne vodovode, ki oskrbujejo manj kot 5.000 prebivalcev. Na kakšen način bodo občine oziroma izvajalci javne službe ta cilj dosegli je prepuščeno občinam oziroma izvajalcem, v operativnem programu pa so navedeni trije najučinkovitejši ukrepi za doseg cilja.

4. Zagotavljanje rezervnih zajetij za pitno vodo

Občine in izvajalci javne službe se občasno oziroma stalno soočajo s težavami v oskrbi s pitno vodo predvsem zaradi slabše kakovosti vode. Uredba o oskrbi s pitno vodo (Uradni list RS, št. 88/12) (v nadaljevanju: Uredba) v 16. členu določa, da je treba javne vodovode načrtovati tako, da imajo zagotovljena rezervna zajetja za pitno vodo, s katerimi se povečujeta zanesljivost in varnost obratovanja javnega vodovoda. Pri tem se poleg območij poselitve upoštevajo tudi obstoječa in predvidena poselitvena območja, za katera je predvideno, da se bodo s pitno vodo oskrbovala iz javnega vodovoda. Vsak javni vodovod mora imeti zagotovljena rezervna zajetja za pitno vodo, iz katerih se lahko v nujnih primerih zagotavlja oskrba s pitno vodo na območju javnega vodovoda, vsaj v nujnem obsegu porabe pitne vode, pri čemer se za nujni obseg porabe pitne vode šteje zagotavljanje pitne vode za pitje in osnovno higieno prebivalstva ter nujne dejavnosti za delo in življenje na območju javnega vodovoda. Rezervno zajetje za pitno vodo je lahko drugo neodvisno zajetje za pitno vodo, ki napaja isti javni vodovod, ali drug neodvisen javni vodovod, če je izveden ustrezen priključek nanj in je v programu oskrbe s pitno vodo opredeljen režim obratovanja obeh javnih vodovodov v primeru njegove uporabe. Rezervno zajetje za pitno vodo je lahko tudi neodvisno, če se rezervno zajetje ali zajetja javnega vodovoda nahajajo izven območja zajetja za pitno vodo, ki je v skladu s predpisom, ki ureja kriterije za določitev vodovarstvenega območja, določeno za ožje vodovarstveno območje ali izpolnjuje kriterije za ožje vodovarstveno območje. Izvajalec javne službe lahko nadomesti rezervna zajetja za pitno vodo z dovažanjem pitne vode za javne vodovode, ki oskrbujejo s pitno vodo manj kot 300 prebivalcev s stalnim prebivališčem, pri čemer mora za vsakega prebivalca zagotoviti najmanj nujni obseg porabe pitne vode. Izvajalec javne službe pripravi skladno s 25. členom Uredbe program oskrbe s pitno vodo za območje občine, v katerih izvaja javno službo za obdobje štirih let. Program vsebuje predvsem opis, kako bo izvajalec izvajal obvezno javno službo oskrbe s pitno vodo. Vključen pa je tudi načrt zagotavljanja rezervnih vodnih virov. Menimo, da v Sloveniji precejšen del vodovodnih sistemov nima zagotovljenih ustreznih vodnih virov, ki bi bili sposobni dovajati zadostne količine vode v sistem v primeru izpada glavnih vodnih virov. V mnogih primerih imajo vodni viri, ki so opredeljeni kot rezervni, bodisi premajhno kapaciteto, neustrezno kakovost vode ali pa je kot rezervni vir opredeljen dovoz vode s cisternami. Taksna situacija postavlja pod vprašaj varnost oskrbe prebivalstva z vodo, kar se je pokazalo tudi v primeru železniške nesreče v Hrastovljah. Po podatkih IJSVO za leto 2018

(IJSVO, 2021) je med 268 javnimi vodovodi, ki oskrbujejo vsaj 300 prebivalcev, 157 javnih vodovodov, ki nimajo zagotovljenega rezervnega zajetja. Še večji problem predstavlja šest javnih vodovodov (Rižanski vodovod, Osrednje celjski, Ljubljana, Ptuj, Centralni vodovodni sistem in Kranj), ki oskrbujejo več kot 50.000 prebivalcev, ki nimajo zagotovljenega rezervnega zajetja. Zaradi tega je potrebno vodovodna podjetja spodbujati k iskanju ustreznih rezervnih virov, ki bodo služili kot rezervni vodni viri v primeru okvare oziroma izpada, predvsem pa morajo biti načrtovani za dolgoročno oskrbo s pitno vodo. K sreči v Sloveniji hidrogeološke razmere v večini primerov omogočajo vzpostavitev kvalitetnih rezervnih vodnih virov, kar pa seveda zahteva določen angažma in finančna sredstva. S tem v zvezi bi bilo potrebno spodbujati tudi povezovanje posameznih vodovodnih sistemov v regionalne vodovodne sisteme z več neodvisnimi vodnimi viri. Takšni sistemi lahko po eni strani predstavljajo določeno obliko rezervnega vodnega vira, po drugi strani pa omogočajo tudi izkoriščanje bolj kakovostne pitne vode s področij, kjer je več kvalitetnih virov pitne vode. Oskrba prebivalcev z zdravo kakovostno pitno vodo glede na ugodne naravne danosti nikjer v Sloveniji ne bi smela biti problem. Za omilitev posledic naravnih (npr. suše) in izrednih (npr. izlivi nevarnih snovi v okolje) nesreč ter nemoteno zagotavljanje kvalitetne pitne vode, je potrebno imeti rezervni načrt, ki v prvi meri obsega identifikacijo in vzdrževanje rezervnih vodnih virov. Predlagamo, da se rezervni vir v programih oskrbe s pitno vodo vedno opredeli na dva načina, ne glede, če gre za isti vir: eno je reševanje morebitnega izpada zaradi nesreče, drugo je za zagotavljanje nadomestnega vira ali vira za bodočo oskrbo. V prvem primeru gre za zagotovitev ustreznega ukrepanja v primeru nesreč. V drugem primeru gre za načrtovanje razvoja vodnega vira, kar se upošteva v prostorskih načrtih.

PREDLOG NI UPOŠTEVAN

Vsebina programov oskrbe s pitno vodo ni stvar tega operativnega programa. Vsebina programov je določena v 25. členu Uredbe o oskrbi s pitno vodo, poleg tega pa je v 16. členu te uredbe določeno čemu so namenjena rezervna zajetja.

5. Povečanje varnosti oskrbe s pitno vodo na območjih javnih vodovodov

Varnost oskrbe s pitno vodo na območjih javnih vodovodov vključuje zagotavljanje ustrezne količine in kakovosti pitne vode (zdravstvena ustreznost in skladnost pitne vode) z različnimi ukrepi kot npr. z zagotavljanjem rezervnih zajetij za pitno vodo, s pokritostjo zajetij javnih vodovodov z vodovarstvenimi območji. Upravljalci vodnih virov v javni oskrbi morajo pripravljati Varnostne načrte, ki zajemajo tudi tveganja v zaledju. Pri tem pa nimajo pristojnosti za izvajanje ukrepov v zaledju, razen v redkih primerih omejenih le na zemljišča, ki so v njihovi lasti. Zaradi tega morajo zagotavljati oziroma spodbujati izvajanje ukrepov v stalnem usklajevanju z uporabniki prostora v zaledju. To je se posebej pomembno pri usklajevanju z ukrepi kmetijske prakse v povezavi z nadomestili, oziroma usklajevanju s kmetijskimi gospodarstvi in svetovalci ter drugimi povzročitelji obremenitev. Upravljalci morajo tako prepoznati naravno ozadje in vplive določenih različnih virov obremenitev na vodo v zajetju, prepoznati in dokazovati učinkovitost dosedanjih ukrepov in kakšni so možni dopolnilni ukrepi, utemeljeni z oceno tveganja, ki je tudi sestavni del varnostnih načrtov. Prav tako morajo upravljalci prepoznati objekte, ki povzročajo stalne obremenitve in poslabšujejo kvaliteto pitne vode, kateri objekti so izdelani po veljavnih standardih in kateri po starih. Predlagamo, da se v VVO sistematično in prednostno obravnava dejavnosti, za katere kažejo podatki, da povzročajo vpliv na zajetja ali da jih neposredno ogrožajo. Take dejavnosti se razvrsti na tri skupine: 1. tiste, ki ustrezajo današnjim standardom, 2. tiste, ki so narejene po starih standardih in ne ustrezajo današnjim standardom, in 3. tiste, ki ne ustrezajo ne današnjim ne starim standardom. Glede na to se pripravi akcijski načrt za prilagajanje ali v skrajnem primeru prestavitev dejavnosti. Predlagamo, da se za mikrobiološko kakovost postavi ciljne vrednosti za naslednje obdobje, koliko bi bilo možno zmanjšati število neustreznih vzorcev in izpadov oskrbe. V programih oskrbe naj se določa posebej tiste vire, kjer so vzroki za težave onesnaženja neposredno na zajetju in v območju zajetja in tista, ki jih ogrožajo dejavnosti v zaledju zaradi mikrobioloških onesnaženj. Predlagamo, da se vzpostavi povezava med vsakim porabnikom in

zajetjem, od koder prihaja voda do uporabnika, v podatkovni bazi za monitoring zdravstvene ustreznosti pitne vode.

PREDLOG NI UPOŠTEVAN

Postopki v zvezi z vodovarstvenimi območji niso stvar tega operativnega programa. Vsebina programov oskrbe s pitno vodo je določena v 25. členu Uredbe o oskrbi s pitno vodo.

6. Spodbujanje varčne rabe pitne vode

Ponovna uporaba sive vode

V okviru tega ukrepa so predvidene aktivnosti za zmanjšanje porabe pitne vode v gospodinjstvih, ki ni namenjena prehrani ljudi in živali. Kot ukrepi so predlagani: 1. Uporaba varčnih in učinkovitih naprav 2. Zajem in uporaba padavinske odpadne vode 3. Ponovna uporaba sive vode. Predlagamo, da se vpelje izrecna obveza Uredbe o stanju podzemne vode, da se ponovna uporaba vode za umetno napajanje vodonosnikov, obnavljanje infiltracije v vodonosnik, oziroma vračanje v vodonosnik uporablja le iz tistih dejavnosti, pri katerih ni prisotnih nevarnih snovi zlasti ne sintetičnih organskih snovi, farmacevtskih in fitofarmacevtskih sredstev. V primeru namakanja z vodo iz čistilnih naprav morajo veljati strožji standardi (za prehrano), nevarne snovi ne smejo biti nad mejo zaznavanja, vpliv drugih snovi na podzemno vodo ne sme biti zaznaven. Voda iz čistilnih naprav naj se kljub zgornjim omejitvam ne uporablja za namakanje v VVO ali vodnih virih namenjenih za bodočo oskrbo z vodo.

PREDLOG NI UPOŠTEVAN

Predlog ni stvar tega operativnega programa in se ne nanaša na varčno rabo pitne vode ter zmanjšanje porabe pitne vode v gospodinjstvih.

7. Drugi predlagani ukrepi

Občutljivost vodnih virov na podnebne spremembe

Predlagamo, da se v okviru Programov oskrbe s pitno vodo opredeli, kateri vodni viri v posameznem oskrbnem sistemu so občutljivi na sušo, poplave, oziroma podnebne spremembe. Vpelje se klasifikacija zajetij v VVO glede na občutljivost na podnebne spremembe za Programe oskrbe s pitno vodo. Pripravi se smernice za ukrepe za zajetja v oskrbi s pitno vodo glede na stopnjo ranljivosti na obstoječe trende gladin podzemne vode ali modelirane vplive podnebnih sprememb iz uradnih dokumentov. Na podlagi tega se pripravi akcijske načrte za izboljšanje varnosti oskrbe z vodo zaradi podnebnih sprememb.

PREDLOG NI UPOŠTEVAN

Vsebina programov oskrbe s pitno vodo je določena v 25. členu Uredbe o oskrbi s pitno vodo.

Roki za izvedbo ukrepov

V dokumentu Osnutek Operativnega programa oskrbe s pitno vodo za obdobje 2022 do 2027 so enotni predlagani roki za izvedbo posameznega ukrepa do 2027. Predlagamo, da so roki za izvedbo posameznega ukrepa razdeljeni na mejnike, ki vključujejo vse vmesne faze izvedbe. Za ukrep: Zagotavljanje rezervnih zajetij za pitno vodo predlagamo rok izvedbe do konca leta 2025.

PREDLOG JE DELNO UPOŠTEVAN

V operativnem programu sta postavljena dva roka in sicer za javne vodovode, ki s pitno vodo oskrbujejo več kot 50.000 prebivalcev in za ostale javne vodovode.

Občina Trbovlje

Določitev vodovarstvenih območij (VVO) za vsa vodna telesa, ki se uporabljajo za odvzem ali so namenjena za oskrbo s pitno vodo: Pojasnujemo, da je Občina Trbovlje že leta 2016 naročila

strokovne podlage za določitev vodovarstvenih območij, a le-ta še vedno niso določena. Omenjene strokovne podlage so bile posredovane Ministrstvu za okolje in prostor.

SEZNANILI SMO SE S POJASNILOM

Sprememba imena aglomeracije RAVENSKA VAS: Predlagamo spremembo imena omenjene aglomeracije, saj le-ta zajema celotno naselje Trbovlje in je zato ime neustrezno. Ravenska vas je namreč v občini Zagorje ob Savi. Potrebne bi bile spremembe imen z naslednjimi oznakami: RAVENSKA VAS 1 številka 7540 (mesto Trbovlje), RAVENSKA VAS 50298 (Ostenk), RAVENSKA VAS 50300 (Gabrsko), RAVENSKA VAS 50299 (Zgornje Gabrsko), RAVENSKA VAS 50296 (Klek), RAVENSKA VAS 50293 (Nasipi), RAVENSKA VAS 50295 (Bevško).

PRIPOMBA JE UPOŠTEVANA

Kljub temu, da niso bila podana vsa nova območja poselitve, ki imajo ime RAVENSKA VAS, je bila pripomba preverjena. ID in imena območij poselitve so bila določena v skladu z metodologijo, ki je opisana v poglavju 6. Podrobnejša določitev območij poselitve za oskrbo s pitno vodo. Kljub metodologiji je bila pripomba upoštevana, imena območij poselitve pa spremenjena kot sledi: ID 60194 Gabrsko, ID 50299 Gabrsko 1, ID 50300 Gabrsko 2, ID 50296 Klek, ID 50297 Klek 1, ID 50293 Nasipi, ID 50295 Bevško, ID 7540 Trbovlje.

Svet Koroške regije

Posredujemo vam pripombe na »Osnutka operativnega programa oskrbe s pitno vodo za obdobje od 2022 do 2027«, kjer predlagamo, da se pri točki 6. »Podrobnejša določitev območij poselitve za oskrbo s pitno vodo na stani 14 navedeta oba odstavka 9. člena Uredbe o oskrbi s pitno vodo (Uradni list RS, št. 88/12, v nadaljevanju: Uredba), v osnutku je naveden samo prvi: - »Območje poselitve s 50 ali več prebivalci s stalnim prebivališčem in z gostoto poselitve večjo od pet prebivalcev s stalnim prebivališčem na hektar mora biti opremljeno z javnim vodovodom.« - »Ne glede na prejšnji odstavek mora biti z javnim vodovodom opremljeno tudi območje poselitve z manj kot 50 prebivalcev s stalnim prebivališčem in gostoto poselitve manjšo ali enako pet prebivalcev s stalnim prebivališčem na hektar, razen če se na območju poselitve izvaja lastna oskrba s pitno vodo ali samooskrba objekta s pitno vodo v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov, in sta hkrati izpolnjena naslednja pogoja: 1. da se iz posameznega zasebnega vodovoda oskrbuje manj kot 50 prebivalcev s stalnim prebivališčem in 2. da je letna povprečna zmogljivost posameznega zasebnega vodovoda manjša kot 10 m³ pitne vode na dan.« Ker gre za besedilo veljavnega podzakonskega akta menimo, da mora biti v operativnem programu na strani 14 obvezno citiran tudi drugi odstavek 9. člena Uredbe, ki nalaga obvezo občinam glede opremljenosti območij z javnim vodovodom z manj kot 50 prebivalci in manjšo gostoto. V nasprotnem bo operativni program neusklajen s podzakonskimi predpisi.

PRIPOMBA NI UPOŠTEVANA

Operativni program ne določa kriterijev za opremljanje območij poselitve z javnim vodovodom, saj je obveznost opremljanja določena s predpisi (tudi na območjih z manjšim številom prebivalcev in manjšo gostoto poselitve, v kolikor so izpolnjeni predpisani pogoji). Operativni program oskrbe s pitno vodo za obdobje od 2022 do 2027 je pripravljen v skladu s 13. členom Uredbe o oskrbi s pitno vodo, ki v 4. točki prvega odstavka tega člena določa, da gre za podrobnejšo določitev območij poselitve iz prvega odstavka 9. člena te uredbe (v operativnem programu poglavje 6. Podrobnejša določitev območij poselitve za oskrbo s pitno vodo).

Naslednje na kar bi opozorili, je skoraj povsod, pri vseh ukrepih, upoštevanje kazalnika »vodne izgube«, ki jih, zaradi obstoječe infrastrukture in načina zagotavljanja oskrbe, ni mogoče povsod ugotavljati. V regiji imamo več vodovodnih sistemov, ki so jih občine morale prevzeti v upravljanje in jih

je potrebno sanirati, na nekaterih območjih pa dograditi. Zato predlagamo, da se skozi dokument omogoči tudi sanacija obstoječih in izgradnja novih vodovodov, ki bo omogočala dvig kakovosti oskrbe in hkrati spremljanje izgub v prihodnje.

PRIPOMBA NI UPOŠTEVANA

Obveznosti občin in izvajalcev javne službe oskrbe s pitno vodo so določene s predpisi. V operativnem programu je glede zmanjšanja vodnih izgub določen cilj, in sicer za javne vodovode, ki oskrbujejo 5.000 ali več prebivalcev ter za javne vodovode, ki oskrbujejo manj kot 5.000 prebivalcev. Na kakšen način bodo občine oziroma izvajalci javne službe ta cilj dosegli je prepuščeno občinam oziroma izvajalcem, v operativnem programu pa so navedeni trije najučinkovitejši ukrepi za doseglo cilja.

Partnerstvo za Pohorje

V »Strategiji razvoja Pohorja« smo zapisali, da imajo večja naselja na Pohorju urejen vodovod ali kanalizacijo, vendar je ob tem tudi mnogo samostojnih hiš in celkov, ki niso priključeni na vodovodno ali kanalizacijsko omrežje. Tako zaradi zagotavljanja kakovosti pitne vode iz lastnih zajetij, kakor tudi varovanja okolja in podtalne vode, je potrebna urejenost kanalizacijskih sistemov in čistilnih naprav. Tovrstnih objektov, ki bodo po »Uredbi o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode« (UL RS, št. 98/15, 76/17 in 81/19) morali biti priključeni na skupno ali malo čistilno napravo, je po različnih naseljih Pohorja relativno dosti. Prav tako je v naseljih na Pohorju relativno dosti samostojnih objektov, ki imajo lastne vodne vire. Pri teh je težava redko spremljanje kakovosti vodnih virov, kar bi bilo potrebno reševati sistemsko. Kvalitetna pitna vode je lahko tudi gospodarska priložnost Pohorja. Izhajajoč iz ugotovljenega podajamo pripombo okrog določitve območij poselitve za oskrbo s pitno vodo: - V poglavju št. 6: Podrobnejša določitev območij poselitve za oskrbo s pitno vodo je v prvem odstavku navedeno, da je v skladu z Uredbo o oskrbi s pitno vodo določeno, da mora biti z javnim vodovodom opremljeno območje poselitve s 50 ali več prebivalci s stalnim prebivališčem in z gostoto večjo od pet prebivalcev s stalnim prebivališčem na hektar. Pripomba se nanaša na število prebivalcev s stalnim prebivališčem na hektar, kjer predlagamo, da se to število zniža. Veliko občin Partnerstva za Pohorje se sooča s pretežno razpršeno poselitvijo, kar predstavlja velike stroške pri investicijah v javno komunalno infrastrukturo, še posebej na področju vodooskrbe in odpadnih vod. Veliko občin ima manjšo gostoto poseljenosti po hribovitih predelih in zaradi določitve mejnega števila prebivalcev ne more in brez spremembe kriterija tudi v bodoče ne bo mogla koristiti EU sredstev. Zaradi tega bodo te občine ponovno izpadle iz sofinanciranja, kot se je to dogajalo tudi v preteklosti. Glede na navedeno bi prosili za pojasnilo glede naslednjega: 1. Zanima nas, ali se bodo lahko obnavljali sistemi pod 50PE? 2. Ali se bodo lahko občine prijavljale na razpise za vodovodne sisteme zunaj aglomeracije?

PRIPOMBA NI UPOŠTEVANA

Operativni program ne določa kriterijev za opremljanje območij poselitve z javnim vodovodom, saj je obveznost opremljanja določena s predpisi (tudi na območjih z manjšim številom prebivalcev in manjšo gostoto poselitve, v kolikor so izpolnjeni predpisani pogoji). V skladu z navedenim, v operativnem programu ni mogoče spreminjati števila prebivalcev in gostote poselitve, kot to določa prvi odstavek 9. člena Uredbe o oskrbi s pitno vodo. Operativni program oskrbe s pitno vodo za obdobje od 2022 do 2027 je pripravljen v skladu s 13. členom Uredbe o oskrbi s pitno vodo, ki v 4. točki prvega odstavka tega člena določa, da gre za podrobnejšo določitev območij poselitve iz prvega odstavka 9. člena te uredbe (v operativnem programu poglavje 6. Podrobnejša določitev območij poselitve za oskrbo s pitno vodo). Prav tako operativni program ne določa pogojev, pod katerimi se bodo občine lahko prijavljale na razpise oziroma kandidirale za dodelitev državnih, EU ali katerih koli sredstev, prav tako pa teh sredstev tudi ne dodeljuje. Pogoji dodelitve sredstev konkretnim projektom so stvar posameznega razpisa oziroma temu namenjenega programa, zato v okviru javne razprave na

osnutek Operativnega programa oskrbe s pitno vodo za obdobje od 2022 do 2027 ni mogoče odgovoriti na zastavljeni vprašanji.

Občina Hoče-Slivnica nas je tudi opozorila, da bi bilo treba v dokumentu, v tabeli 14, navesti tudi Občino Hoče-Slivnica – Režijski obrat, saj imajo zanj sprejeti ločen elaborat o oblikovanju cen.

PRIPOMBA NI UPOŠTEVANA

V informacijski sistem IJSVO Občina Hoče-Slivnica – režijski obrat, kot izvajalec javne službe oskrbe s pitno vodo, ni posredovala elaborata o oblikovanju cene izvajanja storitev javne službe oskrbe s pitno vodo.

Menimo, da bi se morale zgoraj navedene pripombe upoštevati tako v okviru operativnega programa, kakor tudi pri predlogu priprave razpisa za okrevanje gospodarstva po COVID-19. Pohorje je specifično, ki ima zelo stare vodovodne sisteme in je z vidika razvoja turizma zelo pomembno, zato menimo, da bi bilo potrebno poiskati še druge mehanizme oz. možnosti sofinanciranja. Glede na posredovane pripombe občin, predvsem v delu, ki se nanaša na zagotovitev finančnih virov, pa tudi z vidika javne predstavitve Operativnega programa za oskrbo s pitno vodo za obdobje od 2022 do 2027 vsem lokalnim skupnostim vas vabimo, da v organizaciji Partnerstva za Pohorje izvedete predstavitev tega dokumenta. Lepo prosimo za povratno informacijo glede predloga, da čim prej pristopimo k napovedi izvedbe dogodka.

PREDLOG JE DELNO UPOŠTEVAN

Javna razprava v zvezi z osnutkom Operativnega programa oskrbe s pitno vodo za obdobje od 2022 do 2027, je namenjena izključno operativnemu programu. Razpis za okrevanje gospodarstva po COVID-19 se ne pripravlja v okviru operativnega programa. Predstavitev Operativnega programa oskrbe s pitno vodo za obdobje od 2022 do 2027 je bila za lokalne skupnosti organizirana dne 20. 1. 2022.